

Елин Пелин

Сватбата на Червенушко

Дойде пролет и насипа
цвят по дърве, по полени,
разиграха се сърцата –
Врабчо рече да се жени.

Време хубаво за сватба,
вишни бели нацъфтели,
щурци свирят непрестанно,
гости-славеи запели.

Златни мухи хоро вият,
пеперуди – ръченици.
В гора кукувица кука,
гукат сладко гургулици.

Небе синьо, въздух пресен,
висоти и ширинета...
– Ще се женя – писна Врабчо
и подскочи триж на плета.

На сърце му бе паднала
Орешанката мъничка.
Като него тя живееше
в тръните сама-самичка.

Най-напред кога я срещна,
той за ягода взема я –
тъй мъничка, мила, ситна,
тя сърцето му омая.

И весело Врабчо кацна
на близката трепетлика,
Орешанката намери
и запя, зачурулика:

– Орешанчице мъничка,
ха стани ми млада булка,
ще те храня ситно просто,
ще ти свия златна люлка!

Не те искам, Врабчо сиви!

Орешанка отговори. –
Ти за пакости роден си,
за кавги и за раздори!

Аз другар съм си избрала
Червенушкиния син,
по глас, по нрав и по хубост
той в гората е един.

Червенушко, Червенушко –
тя подплашено изписка,
где си ти, ела да видиш,
Врабчо ме за булка иска!

Врабчо нищо не продума,
сърдит мина във трънака,
скрит от всички тамо свря се
и горчиво си поплака.

И в душата си закле се
Червенушко да погуби,
а малката Орешанка
до перце да я оскуби...

Накрай село във гората,
още слънцето не пекна,
насъбраха се сватбари,
шум от ранно утро ечна.

Сватба чудна ще да има –
птички пъстри на орляци
стичат се и чуруликат
по зелените букаци.

Червенушко – младоженец,
млада булка – Орешанка,
дърве с гости препълнени,
с цветя горската полянка.

Славеите – свирци първи,
бухалите – тъпанари,
роднините хоро скачат,

кой как може, кой как свари.

Чучулиги – деверите,
а кумата – кака сврака,
стара сваха – усойката,
току вика, току скака.

Папункът – шегаджия –
смях им прави, та се пукат,
соколите – стражарите,
махмузите¹ току чукат.

Синигери, неканени,
смесиха се, заиграха,
скорци бързо прилетяха,
напиха се и запяха.

Чуха песни, чуха викот
и тръгнаха от махлата:
Петльо герест, качулати,
с кокошката пух-пухната.

И тръгнаха с подаръци
как е редно, как приляга,
Петльо бабин с червейчуга,
кмет-синигер с брѣмбарляга...

Тъй било е, тъй да бъде.
– Хайде нека е честито! –
и подвикват сватбарите,
и подскачат дяволито.

Пиха, пяха – пладне стана,
дойде време, то се вика,
Черешанката пратиха
поп Гарвана да повика.

Поп Гарван бе стар и мъдър
и живееше далеко,
Черешанка с поканата
къмто него хвъркна леко.

– Дядо попе, сватба правим,
за венчавката те каня! –
Черешанка писна тънко
и смирено се покланя.

Поп Гарван се вдигна важно
и тържествено изграка:
– Още вчера бях поканен
от кумата кака сврака!

Също имам предписане
от Орела – стар владика...
Да вървиме, Черешанке,
дълг пастирски шом ме вика!

И във златната карета
бързобегии Зайо впрегна,
прекръсти се, влезе вътре,
даде заповед и седна.

Сви ушите Зайо бързи,
на път пусна се сърцато,
че на сватбата и него
дар ще дарят пребогато.

С лист от зеле ще го гостят
и с оризец шепа още,
кума сврака ще го срещне,
кожухчето ще му пощи.

Тича Зайо бързобегии
и ушите току вири,
а каретата се носи
през долини и баири.

А поп Гарван благославя:
цвете, дърво и поляна,
бяла бреза тръпом-тръпне,
млада ела се покланя.

1. Махмуз (от тур. mahmuz) – шпора, заден нокът у някои птици.

Ето скоро приближават,
чуват тъпан и цигулка,
накрай гора ги посрещат
младоженец с млада булка.

Червенушко с Орешанка
гордо върви, ситно ситни,
подире им наредени
девери, сватбари китни.

Всички спряха се смирено
на зелената поляна,
с пъстри цветя обсипана,
с бяло слънчице заляна.

Поп Гарван се поприкашля
на средата се изстъпи,
важно книгата отвори
и... мълчание настъпи.

И запя, зачете дълго,
триста поклони извърши,
сватбари се насълзиха,
дърве сведоха си върше.

Насекоми из тревата
кое де бе, там остана...
Попът свърши молитвите,
сладкогласна реч захвана:

– Хей, сватбари хвърковати,
ха сега им честитете!
Нек животът да цъфти им,
хубав като полско цвете!

Завикаха сватбарите,
заскачаха да честитят,
запискаха, закряхаха,
ту отлитат, ту прелитат...

Врабчо тайно ги следеше
и трепереше от мъка,

и сърцето му от завист
бие, бие, та се пука.

Не изтрая и подскокна,
млади клончета разтресе,
с писък злобен и закана
люти клетви произнесе.

Стреснаха се сватбарите,
млада булка се изплаши...
– Що? – Какво е? – Чудно нещо!
– Няма нищо – все сме наши! –

Сви се хоро хвърковато
под свирните на шурците,
забухаха бухалите,
песни викнаха скорците.

Орешанка ситно ситни,
а до нея Червенушко,
до тях скача кума сврака
и кадънче белогушко.

На средата егървите –
чучулиги качулаги,
лели, стрини, стари свахи,
все роднини хвърковати.

Най-накрая, като капка
роса чиста върху цвете,
на булката сестричката
ситно ситнеше с нозете.

Сива, скромна и мъничка,
облечена чисто, чисто –
не бе пиле хвърковато,
ами бисерно мънисто!

И пред тая чужда радост
не изтрая Врабчо сиви,
сърцето му огорчено
изпълниха страшни сили.

И сред всички като камък
той се пусна отвисоко
и в гърдите се удари,
и разпери се широко.

Припищяха сватбарите
и хорото се разтури.
Врабчо три пъти подскочи,
писна страшно и притури:

– Ида аз за отмъщение,
да пролея кръв гореща!...
Червенушко, юнак ли си,
ха излез ми ти насреща!

– Тук съм! – викна Червенушко,
млада булка той остави,
пухне криле ядовито
и пред Врабча се изправи.

И борба почнаха люта
хвърковати горски сина,
разпиля се, разхвърча се
облак сив от перушина.

Настръхнаха сватбарите,
страх настана във гората,
дърве върхове вдигнаха
и прибраха си листата.

Млада булка се разписка,
перушинките си скуби:
– Помощ, помощ, ах, Врабецът
Червенушко ще погуби!

Всички тръпнат, гледат плахо,
работите зле отиват...
Стражарите – соколите,
ту се мръщят, ту подсмиват.

Но изведнъж строг и важен,
с глас спокоен и умерен

тупна криле и извика
мъдро попът – Гарван черен:

– Стига, стига, неразумни,
тая срамна борба спрете,
рода славен хвърковати
със кръвта си не петнете!

Орешанка има сестра,
хубавица като фея.
Врабчо храбри, тя те иска,
ти за булка вземи нея!

Думите му мирни, кротки
мир във всички души вляха
и борбата прекрати се,
и юнаците се спряха.

Тогаз сладко се обади,
там от близката елхичка
на булката Орешанка
най-мъничката сестричка:

– Врабчо, ти юнак безстрашен,
нека господ ме накаже,
аз отдавна те обичам,
сърце срам го бе да каже!

Заскачаха сватбарите
завикаха гласовито:
– Нова сватба ще да правим,
хайде нека е честито!

И прегърнаха се братски
двамата врази юнаци,
и целунаха се с прошка,
и станаха баджанащи.

КРАЙ

© Елин Пелин

Сканиране: Борис Борисов, 2009
Разпознаване и редакция: Вася Атанасова, 2009

Издание:

Елин Пелин. Сватбата на Червенушко
Издаелство „Народна младеж“, София, 1969
Редактор: Николай Соколов
Художествен редактор: Атанас Пацев
Технически редактор: Георги Русафов
Коректор: Ана Ацева

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/12213>]